

תורת הר שמואל

פרשת בראשית - תשע"א כניסת שבת: 4:49 צאת השבת: 6:00 רבנו תם: 6:40

פרשה מפורשת הרב דוד שרעבי

(ב' ז') וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה,

רש"י מביא שני פירושים מהיכן האדמה אשר ממנה נוצר האדם, בפירוש ראשון ביאר רש"י שהקדוש ברוך הוא לקח את עפרו מארבע רוחות העולם, כדי שבכל מקום שימות האדמה תקלוט אותו, ובפירוש שני ביאר רש"י שעפרו נלקח ממקום המזבח כיון שהמזבח מכפר וכך הלואי שיהיה לו כפרה. וזה לשונו של רש"י: עפר מן האדמה, צבר עפרו מכל האדמה מארבע רוחות, שכל מקום שימות שם תהא קולטתו לקבורה. דבר אחר נמל עפרו ממקום שנאמר בו מזבח אדמה תעשה לי, אמר הלואי תהיה לו כפרה ויוכל לעמוד ע"כ, וצריך להבין לפירושו הראשון למה צריך לברוא את אדם הראשון מהעפר של כל העולם, ולמה לא תהא האדמה קולטתו אם לא נצבר דוקא מכל מיני האדמה אשר בארבע רוחות העולם? וכן צריך להבין לפירושו השני מה הענין שלקח את עפרו ממקום המזבח? וכך גם מפורש ברמב"ם בהלכות בית הבחירה פרק ב' הלכה ב' וזה לשונו: ומסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח בגורן ארונה הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקר עליו יצחק, והוא המקום שבנה בו

נח כשיצא מן התיבה, והוא המזבח שהקריב עליו קין והבל, ובו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא ומשם נברא, אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא, וצריך להבין.

ותחילה צריך להקדים שיש הבדל בין האדם לבין הבהמה לא רק בגלל הנשמה שיש לאדם, אלא גם בחומר

חלוק האדם מהבהמה, אפילו ששניהם נבראו מעפר יש הבדל גדול בין בריאת הבהמה לבריאת האדם, הבהמה אין לה אפשרות לזכך את החומר, וכיון שנבראה מעפר כך היא נשארת כל ימיה, אבל האדם יש לו אפשרות לזכך את החומר, גם את הבשר והדם, גם חלק זה שנברא מהאדמה אפשר להעלות ולזכך אותו, וכמו שרואים באליהו הנביא שעלה בסערה השמימה עם גופו, כי הוא זיכך גם את החומר, וכמו שפירש רש"י שבאדם יש שתי יצירות יצירה לעולם הזה, ויצירה לתחית המתים, אבל בבהמה שאינה עומדת לדין לא נכתב ביצירה שלה שני יודי"ן, אצל בהמה כתוב ויצר

משפט שלמה הרב שלמה כהן

המקרה:

איציק הינו תושב ארה"ב בעל דירה בארץ ומגיע לביקור כמה פעמים בשנה. הוא פתח חשבון בנק והפקיד בו סכום של מאה אלף \$. בהיותו בחו"ל רוב השנה הוא נתן ייפוי כח בחשבון לחברו הטוב אבי, שאם יצטרך לפעולות או שתהיה איזו הזדמנות להשקעה טובה שיוכל לטפל לו בחשבון. אבל הגיעו לאבי ימים קשים והוא

הפסיד סכומים גדולים בהשקעותיו ומשך מכספו של איציק לכסות את חובותיו. כשהיה מגיע איציק לארץ הוא הפקיד זמנית את

הכסף בחזרה. ונמשך הסדר זה לכמה שנים ואיציק כלל לא שם לב לתרמית זו שנעשתה לו. ככל פעם שהלך לבנק לבידור היתרה, הכסף היה עד שאבי לא יכול היה לסבול את העובדה שהוא מרמה את חברו הטוב ביותר והלך והודה לו על מה שעשה והבטיח שיחזיר לו את כספו כולל הריבית שהפסיד לו מיד כשהתאושש. איציק סלח לו, כי- בשביל מה יש חברים??

עברו כמה שנים עד שיכל אבי להתאושש ולעמוד על ברגליו וישבו השניים לעשות חשבון כמה מגיע לאיציק אך התעוררה השאלה מכיוון שלא נעשה היתר

אבל אצל האדם כתוב וייצר, (שדיק רש"י בפסוק דכתיב עפר מן האדמה ומשמע שהויצר קאי על "העפר" ובזה יש שתי יצירות, ולזה דקדק דקאי בתחית המתים שהוא על חלק העפר על הגוף אשר קם בתחיית המתים, ובזה חלוק יצירתו של אדם מן הבהמה גם בחלק העפר, וזה מה שדקדק רש"י בפסוק י"ט, ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים וכו', ופירש"י היא יצירה היא עשייה האמורה למעלה ויעש אלהים את חית הארץ וכו', הנה שרש"י דקדק דכיון שיצירת האדם היא יצירה חלוקה מן הבהמה גם בחלק החומר ע"כ גבי הבהמה דכתיב ויצר פירש דהיא עשייה האמורה למעלה) היינו שלא תמעה לחשוב שהכל אותו היצירה, יצירה בחומר הבהמה כמו שיש באדם, אלא הם שני יצירות שונות זה מזה, והוא מה שחומר האדם יכול להתקדש ולעלות השמימה כאלהיו הנביא ועשרה שנכנסו חיים לגן עדן, אבל בבהמה אין החומר שבה מסוגל לזה.

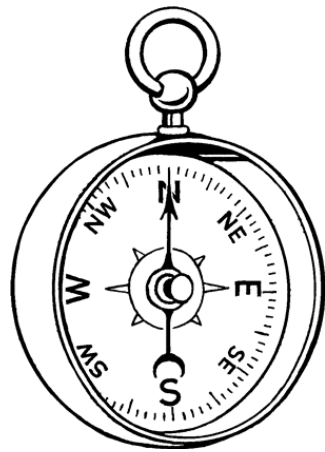
ובעת נראה הביאור שמה שצבר הקדוש ברוך הוא את עפרו של אדם הראשון מכל האדמה מארבע רוחות, אין הפירוש על אדמה ממש, אלא הביאור שצבר את עפרו מכל הבריאה כולה, כי כל הבריאה כולה כלולה מארבע יסודות, אש רוח מים ועפר, רק יש חלק אשר רב בו האש, ויש חלק שרב בו המים, ולמשל העץ יש בו ארבע יסודות אף שבשניים רואים יותר את העפר והמים שבקו, עדיין יש בו גם שאר שני יסודות אבל במידה מועטת, וזה מה שצבר הקדוש ברוך הוא את עפרו מכל האדמה מארבע רוחות, היינו מכל חלקי ואופני החיבור של הארבע יסודות אשר יש גם במיני האדמה.

והטעם שצבר מכל הארבע יסודות כדי לברוא את האדם הוא משני טעמים המשלימים האחד את השני, הראשון: שכך יש בדעות ומידות של האדם מינים לרוב, שהאחד כעסן משום שגובר בו חלק האש, והאחר עצלן מפני קרירות המים אשר רב בהרכבו, ולכן נברא האדם מכל אופני החיבור ובכך יחלקו הדעות והמידות באנשים. והטעם השני: כי הקבורה מכפרת על האדם, ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, כי כך נברא שכל אחד יש לו את החלק הקטן שצריך כפרה, ולכן נברא האדם מארבע הרוחות בכדי שהאדמה תכפר על כל אופני צירוף בריאתו, שאם צריך כפרת קבורה על כעס ומשום יסוד האש המתגבר, הרי שיש קבורה כנגדו אשר גם היא כצירופו שלו, ולכן נקרא קבור בה ובכך יש לו כפרה, אבל אם לא היה נצבר עפרו מכל האדמה מארבע רוחות או היה חלק מקומות בעולם אשר אם היה נקבר בהם לא היה נחשב לקבורה,

דעת אין העץ מעלה או מוריד בו, ומבואר דבר ברור ופשוט שאדם הראשון היה בו דעת גמור גם לפני שאכל מעץ הדעת, אלא שעץ הדעת פעל באופן מסוים באדם בר דעת וגרמה שדעתו שהיה לו כבר, תהיה לו למכשול.

ודרך ואופן פעולתה כך הוא, ומשל נמשל לספינה שעוברת ימים גדולים ששלוש חלקים יש בספינה שעל ידי שלושת החלקים אפשר להנהיג את הספינה, החלק הראשון הוא מכשירי הראייה אשר כל רב חובל מוכרח להסתכל בהם בכדי לראות היכן הסלעים וחופים רחוקים ובכך יודע היכן מקומו וכיצד והיכן להזהר ממוקש ולאן יש להפנות את הספינה, היום נוסף גם מכשיר GPS ועוד מכשירים המתעדכנים על ידי לוויין, והחלק השני הם המפות אשר יתבונן בהם מנהיג הספינה וישפוט את מקומו לדעת היכן הוא נמצא על פי מה שראה במכשירי הראייה, והחלק השלישי הוא יכולתה של הספינה לשוט ולעבור מרחקים או על ידי מפרשים או על ידי קיטור או מכונות, וחלק זה הוא הפועל שתלך

הספינה ממקום למקום, וקובע מנהיג הספינה להיכן לכוון את הספינה על פי ראייתו ועל פי ההתבוננות במפות ומשני החלקים הראשונים נולד החלק השלישי ורב החובל יודע להיכן ללכת ולהיכן להפנות את כח המכונות. כך גם בנמשל יהיה שכלו של האדם, שהדעת הוא החלק הראשון וזה דומה למכשירי הראייה שאומר לו הדעת מה טוב ומה רע וממה להזהר, הדעת הוא כמו מכשיר ראייה! והבינה הוא החלק השני שעל פי הראייה של הדעת חלק הבינה שיש לאדם פועל להבין דבר מתוך דבר והוא כמו משל

כשם שנבין שהנקבר באש אין זה קבורה, כך גם היה במיני העפר! אבל מאחר שנצבר עפרו מכל האדמה מארבע רוחות בצירופים השונים של ארבע יסודות, אז יש לו שם של קבורה, ויש לו כפרת קבורה! והם שני טעמים המשלימים זה לזה, בריאתו של אדם במידותיו, וקבורתו של אדם קבורת הכפרה.

וזה ביאור דברי רש"י שנמל את עפרו ממקום שנאמר בו מזבח אדמה תעשה לי, אמר הלואי תהיה לו כפרה ויוכל לעמוד, והביאור הוא: שנמל עפרו ממקום כפרה וכמו מה שביארתי לעיל, שקבורתו של אדם מכפרת אך אינה מכפרת על כל אדם אלא רק על מי שתקן עצמו ועבד את בוראו בתכלית אז יש לו את האפשרות שהאדמה מכפרת בקבורה את החלק של אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, וזה שאמר הלואי תהיה לו כפרה ויוכל לעמוד. והוא גם מה שרמזו הפייטן בפיוט על עקידת יצחק, שאמר יצחק קח עמך הנשאר מעפרי ואמור לשרה זה ליצחק ריח, והביאור שלא רצה יצחק לצער את אמו חלילה על ידי שיביאו לה את עפרו, אלא להיפך שהוא ניחומים לאמו שעפרו הוא הנשאר כי נתכפר כולו על גבי מזבח ושעפרו הוא עפר שמתכפר וראוי לכפרה, אך יש שאינם זוכים לזה בגלל מעשיהם בעולם הזה, וכך הטביע הקב"ה שכל הברואים נצרכים לכעין כפרה ואפילו צדיק, כי הוא כפרת החומר עם כל הרכבו.

דברי תורה משנה שעברה

כתוב בפרשה:

(פרק ב' פסוק ט') ויצמח ה' אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע.

אם כהמה תאכל מעץ הדעת, בודאי שלא יתווסף בה דעה ודיבור או ידיעת טוב ורע, כיוון שעץ הדעת פועל רק במי שכבר יש בו דעת, אבל מי שאין בו

משפט שלמה - המשך

אם נאמר שלא היתה הפקדה, יוצא שאבי הוא לא שומר ששלח יד בפקדון אלא גנב ממש, ובגנב הסכמת הרבה פוסקים שאין אסור ריבית אם מחזיר יותר ממה שגנב כדי לצאת ידי שמים או כדי לפיים את קרבנו, (כמבואר בשו"ת מהר"ם שיק יו"ד ס' קסא ובשו"ת כתב סופר יו"ד ס' פה וכן בנחל יצחק ס' פא ועיין בזה ספר ברית יהודה פ"ב סעיף ז')

ובחז"ל מ"ס' שסג מבואר שהגנב צריך להשיב את הגזילה אשר גזל ואין לו חיוב לשלם על השימוש או על השכירות שהפסיד הבעלים ולכן מי שגנב את רכבו של השני אינו צריך מעיקר הדין אלא להחזיר את הרכב ואינו צריך לשלם שכירות על מה שהשתמש, רק בלאי וכן א"א לחייב אותן לפצות את בעל הרכב על כל המוניות שהיה צריך עד שהחזיר לו את הרכב אבל אם רוצה לצאת ידי שמים ולפיים את חברו צריך לשלם. ואפילו במקרה שגנב מעות כמו במקרה שלנו אין בתוספת הווי אסור ריבית ולכן נפסק שאבי יכול לשלם לאיציק את הריבית שהיה מרוויח בבנק משעת הגניבה ועד עכשיו ואין בזה איסור ריבית.

לראובן ולא שייך למעון זה נהנה וזה לא חסר כי כאן שמעון "אכל את חסרונו של חברו" ע"י שהרוויח לעצמו. אבל אינו צריך לשלם את כל הרווח כי חכמתו שלו היא שגרם לרווח ולכן מחלקים את הרווח חצי חצי.

בנתיבות המשפט מבואר שכוונות הרמ"א כאן כמה שאמר שצריך שמעון לשלם לראובן מה שהפסיד הוא רק באופן ששמעון הרוויח עם המעות אבל אם לא הרוויח לא צריך לשלם.

ולכן במקרה שלנו כיוון שאבי לא הרוויח כלום עם הכסף אינו צריך לשלם כלום ואם ישלם אפילו מרצונו יהיה בזה איסור ריבית!

אבל בספר ברית יהודה מבואר שזה רק אם השתמש בכסף לפרוע הלוואה ולחסוך לעצמו את הריבית אבל אם הכסף היה בעיסקה ולא בהלוואה ע"י שפרע הוא גורם שעכשיו כל הרווח של העיסקה הוא שלו ואין זה מניעת הפסד אלא רווח ממש ולכן כיוון שהשתמש בכסף לפרועה חובות בבנק שהם כהיתר עיסקה נחשב ששמעון הרוויח ולא יהי אסור ריבית בפרעון הריבית שהבטיח לאיציק.

אבל כל זה הוא אם נאמר שנתנית ייפוי כח לאיציק היתה כמו שהפקיד את כספו בידיו אך

עסקה ביניהם, עם ע"י תשלום הריבית שהפסיד איציק ע"י מעשיו של אבי האם יש אסור ריבית! ואם כן יהיה אסור לאבי לשלם ולאיציק לקבל... לכן ניגשו שניהם לרב לברר את השאלה.

תשובה:

אין כאן אסור של ריבית.

הסבר:

אם ראובן הפקיד מעות בידיו של שמעון בין אם היה לשמעון רשות להשתמש או לא, אם שמעון הרוויח מהכספים אינו צריך לתת מהרווח לראובן אבל אם ראובן ביקש את מעותיו בחזרה ושמעון מעקב מלהחזיר צריך ליתן לו את הרווח שראובן היה מרוויח. כך מבואר ברמ"א בחו"מ ס' רצב' סעיף ז' אבל הש"ך מתמה עליו כי מה שראובן לא הרוויח הוא מניעת רווח וכמבטל כיסו של חברו ואין זה אפילו גרמא בניזקין ולכן מסיק שאינו צריך לשלם. אבל החתם סופר בשו"ת חו"מ ס' קעח מסיג שאע"פ שמה שמנע את ראובן מלהרוויח הוא מניעת רווח, כיוון שהוא, שמעון, הרוויח, הוא צריך לשלם חצי מהרווחים

לומר תחילה - צער העיבור, ואחר כך - צער לידה, ואחר כך - צער גידול בנים?

ודברי רש"י הם מהגמרא במסכת עירובין דף ק' ע"ב, שם כתוב: עשר קללות נתקללה חוה דכתיב אל האשה אמר הרבה ארבה וכו', ועיין במהרש"א שהקשה שינוי סדר הפסוק והביא דברי המדרש בכראשית רבה פרשה כ' ששם זה מסודר לפי הסדר, שכתוב שם: עצבונך זה צער העיבור, והרונך זה צער העריו, בעצב זה צער הנפלים, תלדי זה צער הלידה, בנים זה צער גידול בנים.

ונראה עוד לומר שבא פעם אדם לאחד מן הגדולים ושאל אותו כיצד לגדל את בנו שיהיה ירא ה' ותלמיד חכם! והשיב לו שהוא כבר איחר את המועד! כי היה עליו בזמן בחרותו לעמול בשיבה ללמוד תורה ועבודת ה', ואז היה תלמיד חכם וממילא שהבן רואה את המעשים של אביו! אבל עכשיו כיון שהוא לא פעל כן בימי בחרותו הרי הוא כבר איחר את העצה הראשונה, הוא איחר את המועד! ומה שהוא רצה ללמד את אותו האדם שכדי לגדל את הילד שיהיה ישר וירא שמים, צריך שהילד יראה שגם האבא נוהג כך! אך אי אפשר לבקש מילד לנהוג באופן מסוים אם הוא רואה שאביו עושה בדיוק ההיפך! וכאן גם כן - צער גידול בנים מתחיל עוד קודם לידה, הרבה לפני הלידה, וקודם נישואין, הרבה לפני שהאדם מתחתן! שצריכים האבא והאמא לעמול על גידול עצמם בכדי לגדל את ילדיהם, ולכן כתוב צער גידול בנים ראשון, כי צער גידול בנים מתחיל כבר כבר מצוה של האבא, ובכח מצוה של האמא!

ההתבוננות במפות אשר על ידי כך קובע רב החובל להיכן עליו להמשיך ולאיזה כיוון לנווט את הספינה, והחכמה זה החלק השלישי והוא עיקר הפועל וכמו המכוניות של הספינה, ועל כן הרעה הגדולה לאדם ומה שיכול להפיל אותו לגמרי הוא דוקא לקיחת הדעת! לקיחת החלק הראשון, שאם נלקח דעתו של האדם אז אין לו מכשיר ראייה אשר בו הוא יכול לראות טוב ורע, אלא מורכב על שכלו דמיון שמבלבל לו את הראייה אשר מרמה את הסלעים לים ואת הים לסלעים! ומה קורה? כשהוא מתבונן עם חלק התבונה (החלק השני שדומה למפות) להבין דבר מתוך דבר הרי הוא רק מגדיל את הטעות עוד! כי התבוננותו הוא במידע כוזב, ועל ידי זה נמצא שמורה לחכמה (החלק השלישי) כיצד לפעול עם המנועים וכל פעולתו אינה נכונה שכל הספינה והמנועים מכוונים לכיוון הלא נכון ואין הוא מגיע אף פעם למחוז חפצו! אלא הוא טועה כל ימיו עד שנגמר לו הדלק! והכל בא לו בגלל הדעת המקולקלת, בגלל החלק הראשון שהתקלקל! וזה מה שפעל עץ הדעת לאדם הראשון ולחווה שאכלו ממנו, זה קלקל את חלק הדעת שיש כבר דעת, חלק הדעת שיש באדם.

כתוב בפרשה:

(פרק ג' פסוק ט"ז) **אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך.**

וברש"י כתב: עצבונך - זה צער גידול בנים. והרנך - זה צער העבור. בעצב תלדי בנים - זה צער הלידה.

וקשה ששינה הפסוק את סדר הדברים?! שבסדר הדברים היה צריך

**ברכה מיוחדת לחבריו היקר
גבי בן שיטריט ומשפחתו הי"ו
על המחשבה התמידית לעזרה
והשתדלותו הרבה!**

**ברכה רבה לראש המועצה היקר
מר יוסי אברהמי הי"ו**

על דאגתו לשמח את ילדי הר שמואל ביום שמחת תורה בשקיות ממתקים, ועל פועלו כל השנה כולה!

הקפות שניות

לכבודה של תורה!

הקפות שניות

טוחן ביום טוב

הקדמה לטוחן ביו"ט: ע' בירושלמי ביצה (פ"א ה') "מניין שאין בוררין ולא מוחנין ולא מרקידין? ר' אחא בשם רשב"ל, אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם עד ושמרתם את המצות". וע' ברקבן העדה שפי' "והכי קאמר, אותם מלאכות דמשימור ואילך, דהיינו מלישה ואילך, הם מותרות לאוכל נפש. אבל מלאכות דקודם שנקראו מצות, אסורות". וזה הכלל: מלאכות שקודם לשה אסורות ביו"ט, וממלאכת לשה והלאה מותרות ביו"ט. וכן הובאה בש"ע ס' תצה ס' ב "קצירה וטחינה ובצירה וסחיטה וציידה ואעפ"י שהם מלאכת אוכל נפש אסורים חכמים". [הש"ע והטור סברו שהוא רק איסור דרבנן, והפסוק שהובאה בירושלמי הוא רק אסמכתא בעלמא. אבל יש אומרים שהוא איסור דאורייתא, וכפשטות הירושלמי^(א)]. וכל זה הוא לענין טחינת חיטין (וכדומה). אבל לטוחן תבלין, יש משנה מפורשת שמותר, "בית הלל אומרים תבלין נדוכין כדרך" (ביצה יד.). ומה החילוק בין חיטין לתבלין? לגבי תבלין הדרך הוא לטוחן רק לצורך יום אחד, ולכן התירוהו ביו"ט שמסתמא לא יטחון אלא לצורך אכילת יו"ט בלבד, משא"כ חיטין שדרבנן לטוחן לכמה ימים^(ב).

מפיג טעם: עד כאן כתבנו, שאף שמצינו ש"טוחן" יותר חמור מ"לש" לענין תהליך עשיית הפת. אבל לענין לטוחן תבלין מותר, וכמו שאר מלאכות ביו"ט, שכל שהוא לצורך אוכל נפש מותר. אבל ע' במשנה בביצה שאף שמסברו ב"ה שתבלין נדוכין כדרך, מ"מ לגבי מלח צריך לעשות שינוי קצת. והטעם מבואר שם בגמ' משום "כל התבלין מפיגין טעמן, ומלח אינה מפיגה טעמה". עכ"פ מדינא דגמ', דבר שמפיג טעם אין צריך שום שינוי, ודבר שאינו מפיג טעם צריך שינוי קצת. אבל ע' ברמ"א ס' תקד ס' א שהביא שנהגו לעשות שינוי קצת אפילו בתבלין שמפיגין טעמן, "וכן ראוי להורות". ולכן נמצא שבין מלח בין תבלין יש לעשות ע"י שינוי קצת.

וע"ש במ"ב שהיינו דווקא בתבלין שרק מפיג טעם קצת, שבהם ראוי לעשות שינוי קצת. משא"כ אם מפיגין טעמם הרבה, כגון בצל שום וירקות, בהם אין צריך שום שינוי^(ג).

שינוי קצת: השינוי קצת שצריך לעשות הוא מאוד פשוט לעשות. כגון, אם בדרך כלל טוחן לתוך קדירה או צלחת, יש לטוחן לתוך מפה או ע"ג השלחן. וע"י שטוחן על השלחן, מספיק להיות נחשב כשינוי קצת^(ד). ואם מגרר בפומפיה, מספיק להפוך הפומפיה ולגרר לתוך הצלחת רגיל^(ה).

אפשר לעשות ערב יו"ט: ע' ברמ"א ס' תצה ס' א שהביא שיש מחמירין שאפילו בצורך אוכל נפש אם אפשר לעשות מלפני יו"ט, ואינו מפיג טעם כלל, שצריך לעשות מלפני יו"ט. ורק אם שכח לעשות מלפני יו"ט הוא שמותר לעשות ע"י שינוי. וע"ש במ"ב שהביא שכן כתבו האחרונים להחמיר למעשה כסברא זו (אף שדעת הש"ע להקל^(ו)). ולכן לגבי טוחן מלח, כיון שאינו מפיג טעמן, נמצא שצריך לטוחן אותו מלפני יו"ט. ורק אם שכח לעשות מלפני יו"ט הוא שמותר לעשות ביו"ט ע"י שינוי קצת^(ז). ורק תבלין שמפיגין טעמן במקצת, הוא שמותר להמתין עד יו"ט^(ח).

סיכום: עכ"פ יש לנו ג' דרגות. (א) אם אינו מפיג טעם כלל (כגון מלח ואגוזים^(ט)) - יש לעשות מלפני יו"ט, ואם שכח לעשות מלפני יו"ט יכול לעשות ביו"ט ע"י שינוי קצת (דעת הרמ"א בס' תצה). (ב) אם מפיג טעם קצת (כגון תבלין ומרור^(י)) - יש לעשות ביו"ט ע"י שינוי קצת (כפי מנהג שהביא הרמ"א בס' תקד). (ג) אם מפיג טעם הרבה (כגון שום בצל וירקות) - יכול לעשות ביו"ט אפילו בלי שינוי (מ"ב שם). והשינוי הוא שיטחון ע"ג השלחן. ובעזרה"י בשבוע הבא נמשיך בהלכות אלו.

(א) ע' צמ"צ ס' תלה סק"ג וצטעה"ל שם סק"ח. וע' צהערה שלאח"י לשון הרשב"א. וכן פשטות דעת רש"י שהוא דאורייתא (ע' צצ"י). אבל ע"ש צמ"צ וצצ"י שהר"ש צ"ס הרי' והר"ן והרמב"ם כולם סברו שהוא דרבנן. (ב) ע' צמ"צ ס' תלה סק"ג. וע' צצ"י צ"ס הר"ן ח"ל היינו טעמא לפי שאין אותה שחיקה שהוא ליומה נעשית צלותו ענין שהיא נעשית לימים הרבה, שזו צמדות וזו צריחיים עכ"ל. ראונו, שלא רק שצריך להיות דווקא ליום אחד, אלא צריך להיות גם צלופן שמוכה שהוא אינו לימים רבים. ועש"ש צביאור הגר"א שהצ"ח לשון הרשב"א ח"ל לא כל מלאכת אוכל נפש הותר הכחז כו' ומסרן הכחז לחכמים והם אמרו שהקולר והחולש והדש והצור והטוחן והמרקד והלד והחולש וההנגנן והסוחט אסור כו'. ומפני מה מנו את אלו, לפי שלא הותרה התורה מה שדרך לתקן מהם לימים הרבה עכ"ל. [ולפי שלפי הר"ן הוא רק דרבנן, ולפי הרשב"א הוא מדאורייתא, מ"מ שיהיה מותר עטם, רק שלפי הרשב"א מסרו ציד חכמים כו']. וע"ש צצ"י ס' תקד ס' א ד"ה ואין שוחקין כו' לענין דעת הרשב"א. [ולענין אם שייך להקל לטחון חיטין ושטורין צלופן שמוכה שהוא רק ליום אחד, ע' צמ"צ ס' תד ס"ג שהחמירו בכל אופן שהוא. וע' צצ"י שם ד"ה וכיון כו' שהצ"ח מקלוק]. (ג) מ"צ ס' תקד סק"א, וצטעה"ל סק"ג. וע"ש צצ"י סק"ח שהצ"ח מרע"א כן, שאפילו אחר המנהג אין נוהגין להחמיר צמ"ס. לשון מ"צ שם "שמפיגין טעמם לגמרי ומתקלקלים". אבל צצ"י סק"ג נקט לשון "מפיגין טעם הרבה". ואפ"ל שהמ"צ רק כתב אליצ"א דאמת שהם מפיגין לגמרי, אף שלא צריך זה להלכה ע"ש. [ול"צ צמ"צ שיש לנו מקרה, האם צמ"ח מפיגין טעם הרבה או רק טעם קצת? שהא"ע צצ"י סק"ג שאלה מהטעמים שצריך שינוי קצת לגבי מרור הוא מפני ח"ל הרבה טעמים אין מפיג טעם כשמתקן היטב עכ"ל. אי"כ ה"ה צמ"צ שגלו. אבל אמת הוא שצמ"חאות גם צמ"ק רוצ' וירקות מפיגין טעמן. וע"ל]. (ד) מ"צ ס' תקד סק"ג צ"ס הר"א. (ה) שש"כ פ"ז ס"ג. [והגדרים מתי מותר להשתמש צפומפיה, ע' צצ"י צ"ס צצ"י סק"ג]. (ו) ע' צצ"י ר"ס תלה ד"ה וכן. (ז) אגב - ע' צצ"י ר"ס תלה ד"ה מיהו כו' שכתב שיש דיעות שסברו אם היה אפשר מלפני יו"ט ולא עשה, הוי אסור לעשות ציור"ט אפילו ע"י שינוי. ושאלו מלח שצפירות התירוהו ע"י שינוי משום דל"א לאכול לצד צ"ל מלח. (ח) מ"צ ס' תלה סק"ג. (ט) שכן מדויק צצ"י הרמ"א. אבל ע"ש צצ"י שצדצר שמפיג אפילו קצת מותר לעשות ציור"ט צ"ל שום שינוי. וכאן צ"ל עוה"מ מלפני חומרא שנהגו לעשות רק ע"י שינוי קצת. ומאידך טעם שיהיה נהגו להחמיר רק צמ"ח שמופיג קצת ולא צצ"י שמופיג קצת. [וע' צצ"י ס' תקד סק"ח שהצ"ח צ' סברות למה נהגו להחמיר צמ"ח. וע"ש צצ"י שמופיג קצ' יחיו העם זכורים שאסור לידך רק מה שצריך לאותו היום, שלפ"י הול' לעשות גם שינוי צצ"י. וע"ל]. (י) ע"ש ע"ה ה"ה ז' שחלק בין צצ"י לאוכלו ומקורו מותר, מ"מ ע"ש שהיה צצ"י מחמת הצצ"י סק"ג]. (כ) ע' שש"כ פ"ז ס' ד' שהצ"ח אגוזים בכלל זה. ומונע לענין לטחון אגוזים לצורך תרומת צליל פסח. וע' צצ"י ש' ע"ה ע"ה. (י) ע' צצ"י ס' תקד סק"ג וצצ"י שם סק"ג.

שבת

שחרית: 8:00

תהלים בנין: 12:30

על ידי משפחת זכאי - בבית הכנסת

תהלים בנות: 1:15

על ידי משפחת חמני - בביתם

שיעור בהלכות שבת: 3:45

הרב דוד שרעבי

מנחה: 4:30

חול

שחרית: 6:30

מניין שני בין הזמנים: 8:00

מנחה וערבית: 20 דקות לפני השקיעה

דף יומי: 20:15

הרב יצחק אלקיים

כולל ערב: 20:15

(הכולל ערב חוזר בראש חודש חשוון)

ערבית: 21:15

כולל ערב ממשיך עד: 22:00